

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Фінансова грамотність є невід'ємною складовою соціального і життєвого досвіду людини, від якості якої залежить ефективність захисту прав споживачів фінансових послуг і розвиток економіки. На сьогодні немає жодного уряду, який не поставив перед собою мети збільшити цей показник заради забезпечення надійного та прогресивного майбутнього.

У економічній літературі під фінансовою грамотністю розуміють сукупність знань, вмінь та навичок, які потрібні населенню для прийняття відповідальних економічних і фінансових рішень з належним рівнем компетентності, і забезпечує соціальну стабільність у суспільстві [1, с. 35].

Результат України за індексом фінансової грамотності ОЕСР (знання, ставлення, поведінка), проведений Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) спільно з Національним банком України у грудні 2018 р. становить 11,6 балів з 21 (проти 13,2, що є середнім показником тридцяти країн). Це є свідченням про те, що в Україні поки що незадовільний рівень фінансової грамотності. Індекс фінансової грамотності ОЕСР складається з балів за фінансові знання (наприклад, базових понять процентів, інфляції), ставлення до питань, які стосуються фінансів (наприклад, короткострокове чи довгострокове мислення) та фінансову поведінку (наприклад, фінансове планування, здійснення заощаджень). Низький рейтинг України пов'язаний з поганими результатами за компонентами індексу, які стосуються ставлення та знань [2].

Низький рівень фінансової грамотності безпосередньо впливає на ефективність роботи ринків та концентрацію доходів населення, не дає можливості стабільному розвитку економіки, а таким чином і світу. Саме тому, варто приділити увагу підняттю рівня знань громадян в області фінансів, опираючись при цьому на досвід розвинених країн.

Першою країною, яка звернула увагу на проблему освіченості молодих людей у сфері фінансів на державному рівні, стали Сполучені Штати Америки. Наприклад, у США ще з 1995 р. діє Коаліція Jump\$tart, що забезпечує індивідуальну фінансову грамотність для молоді [3]. Активне засвоєння економічних знань молоддю США починається з початкової школи.

Наразі саме в США, а також у Великобританії, Австралії, Німеччині, Франції, Канаді, Новій Зеландії та Сінгапурі зафіксовано найвищі показники рівня фінансової освіти. Це зумовлено впровадженням різноманітних програм, спрямованих на обізнаність молоді, з боку

державних та комерційних установ. Однак, щороку кількість країн, що реалізують подібні програми фінансової грамотності, тільки зростає. Лише в Європі таких проектів налічують більше ніж 200.

Наприклад, у Польщі понад двадцять років організацією Фундація Кроненберг у кооперації із Citi Bank розробляються та втілюються програми для фінансової освіти громадян. Серед найуспішніших проектів, створених у Польщі слід виділити такі, як “Мої Фінанси”, “Фінансова незалежність для жінок”, “Підприємницька програма” та “Business Startup”[4, с. 184].

Значний внесок у підвищення фінансової грамотності серед різних груп населення зроблено такими програмами: «Відповідальність за майбутнє» (США), «Фінанси і педагогіка» (Франція), «Фінансові водійські права» (Австрія), «Економія пенсії» (Швеція), «Фінансова грамотність на роботі: змусь гроші працювати» (Великобританія), «Гроші говорять!» (Угорщина), «Фінансова грамотність. Розуміння грошей» (Австралія) та ін. Варто зазначити, що зазвичай такі організації створюються з урахуванням культурних та економічних особливостей регіону, що дозволяє максимізувати ефективність діяльності.

Ще однією важливою складовою якісної освіти громадян у сфері фінансів є не тільки інформування, а й розвиток практичних умінь та навичок. Для цього обов’язково повинні використовуватися інноваційні підходи зацікавлення людей з використанням сучасних інформаційних технологій та особливих прийомів впливу на різні цільові групи. Наприклад, у Бельгії, Австралії, Франції та Австрії ефективно запроваджуються платформи, на яких навчання відбувається у форматі інтерактивних ігор.

Отже, розбудова прогресивної економіки та підвищення добробуту населення є неможливими без високого рівня фінансової грамотності кожної окремої особистості та всього суспільства. Досвід та досягнення різноманітних державних і комерційних організацій та установ найрозвиненіших країн світу ілюструють необхідність упровадження проектів, спрямованих на освіту у сфері фінансів в Україні.

Література

1. Смовженко Т. С., Кузнецова А. Я. Фінансова грамотність населення та її вплив на розвиток економіки України. *Регіональна економіка*. 2013. № 2(68). С. 34–42.

2. Фінансова грамотність в Україні є досить низькою. URL: <http://finpost.com.ua/news/13389> (дата звернення 05.04.2021).

3. Хасанова Р.Р., Бурганов Р.А. Финансовая грамотность населения: сравнительные данные. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=44191539> (дата звернення 06.04.2021).

4. Гончар Л.В., Гарна С.О., Мартиненко А.О. Фінансова грамотність населення України як фактор успішного розвитку держави. *Інноваційна економіка*. 2019. №1-2. С. 182-186.